

УДК: 330.111.4

Д. О. Власенко,
к.е.н., доцент кафедри економіки і управління
Конотопського інституту Сумського державного університету

СУЧАСНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуті проблеми ресурсного забезпечення діяльності підприємства автомобільного транспорту. Визначені деякі підходи до розуміння ресурсного забезпечення діяльності підприємства автомобільного транспорту, а також запропонована модель ресурсного забезпечення діяльності підприємства.

Ключові слова: ресурси, стратегія, підприємство, зовнішнє середовище

These problems of resource support of enterprise road transport. Identified several approaches to resourcing of road transport enterprises, as well as the proposed model of resource support of the enterprise.

Keywords: resources, strategy, organization, external environment

Постановка проблеми. Дослідження показало, що на сучасному етапі розвитку економічної науки немає єдиного методологічного підходу до визначення та формування механізму управління сукупними ресурсами підприємства. У більшості публікацій [1-7] справедливо вказується, що вироблення та реалізація стратегії підприємства вимагає більших витрат ресурсів. Величезне значення має якість управління ресурсами, здатність економічних служб стратегічно та раціонально поєднувати ці ресурси, пов'язувати їх з очевидною компетенцією підприємства.

Розробка стратегії автотранспортного підприємства (АТП) не обмежується витратами основного, обігового капіталу, трудових ресурсів, часу. Величезне значення мають інформаційні та інтелектуальні ресурси. Розробка та реалізація стратегічних рішень припускає володіння величезною інформацією, що відбирається, систематизується і аналізується впродовж всього часу діяльності [10]. Без інформації немає стратегії, але інформаційні ресурси підприємства тісно пов'язані з інтелектуальними – організація повинна мати у своєму розпорядженні кадри, які в змозі не просто розробити черговий бізнес-план, але й визначити тенденції розвитку зовнішнього середовища, перспективи того або іншого бізнесу, сформулювати напрямки розвитку підприємства, обґрунтувати необхідність концентрації засобів у стратегічних цілях.

Мета дослідження полягає у тому, щоб проаналізувати сучасний стан управління сукупними ресурсами та визначити підходи до ресурсного забезпечення діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу. Володіння стратегічними, по суті, ресурсами дозволяє економічному суб'єкту принципово визначити характер їх використання у взаємовідносинах із зовнішнім середовищем підприємства. Вираз «приспособлення до нових умов» [1], який часто використовується для характеристики діяльності, організацій, що успішно розвиваються, є не зовсім вдалим, оскільки він створює враження пасивної та спрямованої переваги на внутрішні зміни економічної стратегії підприємства. Безперечно, пристосування до мінливих умов середовища може бути основою для тривалого та успішного існування підприємства. Однак стратегія означає не стільки шлях за змінами оточення та здійснення стратегічних змін в підприємстві, скільки активну взаємодію із зовнішнім середовищем. Стратегічно активна організація повинна спрямовано впливати на середовище, змінюючи та пристосовуючи його до реалізації стратегії, створюючи умови для досягнення стратегічних цілей. Вплив на зовнішнє середовище спрямований, у першу чергу, на формування середовища безпосереднього оточення автотранспортного підприємства – споживачів, постачальників, конкурентів, регіональних і місцевих органів влади. Форми та методи цього впливу можуть бути різноманітними: реклама, вибір партнерів і умови співробітництва з ними, цінова політика, метод конкурентної боротьби та способи впливу власних економічних інтересів, вплив на органи державної влади, залучення засобів масової інформації.

Будь-яка організація є досить складною системою, яка купує, з'єднує, споживає, відтворює, розподіляє різні види ресурсів [4].

Різні напрямки економічної науки, що розглядають проблеми ресурсного забезпечення діяльності організацій, ще не мають єдиної концепції, що не дає можливості систематизувати та плідно використовувати накопичені знання.

Ресурсне забезпечення торкається всіх сфер діяльності економічних суб'єктів і, природно, завжди являло собою об'єкт управління. Однак відставання теоретичних розробок від практики управління на сучасному етапі пояснюється стрімкою появою нових видів ресурсів, джерел їх формування та способів оцінки. Нові ресурси вимагають адекватних методів, технологій і правил ресурсного забезпечення діяльності організацій.

Проблеми ресурсного забезпечення в сучасній Україні значною мірою обумовлені попередніми десятиліттями тотального панування державної власності, коли господарюючи суб'єкти обмінювалися ресурсами (у т.ч. і товарними) у межах і за правилами єдиного власника і вся відповідальність за втрати лягала не на їх керівників, а на державу. Такі підприємства в принципі не могли збанкрутіти, тому управління ресурсним обміном і ресурсним забезпеченням як специфічна діяльність не розглядалося ні в теоретичному, ні в практичному аспектах.

На сучасному етапі в Україні економічні суб'єкти перейшли на нові умови обміну ресурсами і змушені повністю відповідати за прийняті управлінські рішення своїми активами. Однак єдиної думки із приводу теорії ресурсного забезпечення поки не склалось. Багато вчених-економістів [8,12] звужують сутність цієї категорії, зводячи її лише до фінансового забезпечення яких-небудь процесів. Інші [3,5,9] зводять проблему управління ресурсами до ресурсного обміну, руху матеріальних потоків, об'єктом якого є вироблена продукція або надані послуги, а область дослідження є прерогативою логістики.

З позицій окремої економічної системи, якою є АТП, більш доречно, на нашу думку, використання терміна «ресурсне забезпечення діяльності».

Незважаючи на своє першорядне значення, ресурсне забезпечення не є метою діяльності підприємства. Завдання діяльності полягає в досягненні найбільш значимих суспільних або локальних результатів при найменших витратах, тим самим, включаючи дві підзадачі. Перша полягає у формуванні стратегічних цілей і напрямків економічної діяльності, максимізації її результативності. Друга – ресурсне забезпечення відноситься до виробництва та відтворення, розподілу необхідних ресурсів, мінімізації та раціоналізації витрат.

Ресурсне забезпечення не можна зводити лише до формування джерел діяльності господарюючого суб'єкта [6,7]. Цей процес набагато ширше і виявляється наскрізним стосовно стратегічного управління діяльністю в цілому. Від стратегії ресурсного забезпечення залежить виникнення або усунення найважливіших проблем менеджменту підприємства, наприклад, запобігання формування організаційних бар'єрів або конфлікту інтересів, стимулювання підвищення ефективності. Дослідження механізмів ресурсного забезпечення діяльності підприємства створює необхідну основу для вироблення концепції управління ресурсами. Механізм ресурсного забезпечення – це система інституціональних елементів, необхідна для розподілу та перерозподілу ресурсів господарюючими суб'єктами і їх структурними підрозділами, а також трансформації ресурсів з однієї форми в іншу. Напрямки ресурсного забезпечення діяльності підприємства, з одного боку, визначаються тими фінансовими, кадровими, матеріальними та іншими ресурсами і інноваціями, які вона передбачає

впровадити в майбутньому, а також можливостями по залученню джерел інвестування.

Таким чином, ресурсне забезпечення діяльності підприємства (у т.ч. і автотранспортного) – це комплексний процес мобілізації, нагромадження, розподілу ресурсів, а також здійснення планування, контролю, моніторингу та інших процедур, спрямованих на ефективне та раціональне використання ресурсів і зниження ризику в діяльності підприємства.

Концептуальна модель ресурсного забезпечення діяльності підприємства представлено на рисунку 1.

Рисунок 1. Концептуальна модель ресурсного забезпечення діяльності підприємства

Будь-яка організація як відкрита економічна система вступає в взаємодію із зовнішнім середовищем, представленим ринками ресурсів, формуючи свої первинні ресурси. Джерелами фінансування ресурсів можуть виступати власні та позичкові кошти. Наступним етапом процесу ресурсного забезпечення діяльності підприємства є нагромадження, комбінування, розподіл і перерозподіл її ресурсів, тобто формування ресурсного потенціалу підприємства. Ресурсний потенціал є категорією, що виражає єдність ресурсів підприємства та представляє можливість управління ними на певних етапах їх розвитку. Правомірно припустити, що однакові по кількості і якості ресурси можуть мати різний потенціал залежно від ступеня їх використання. Таким чином, ресурсний потенціал характеризує не тільки різні види ресурсів, але й ступінь їх використання, їх здатність створювати корисний ефект. У ресурсний потенціал підприємства поєднуються не тільки ресурси, які взаємодіють із системою управління на різних етапах свого розвитку, але й методи, застосування яких дозволяє найбільш ефективно реалізувати наявні ринкові можливості.

Висновки. В результаті взаємодії блоків системи управління, а саме ресурсів і блоку діяльності, утворюються функціональні області, що дозволяють провести аналогію з організаційною структурою і лінію взаємозв'язку з функціями різних організаційних підрозділів. Таким чином, дана структура дозволяє визначити повний набір функцій того або іншого структурного підрозділу підприємства. При цьому цілком охоплюються всі області діяльності, починаючи від досліджень і закінчуючи застосуванням маркетингових інструментів взаємодії з ринком.

Перетинання області ресурсів і області системи управління структурує процес планування і управління організацією як на рівні кінцевої продукції (послуги), так і на рівні ресурсів, вироблених у межах підприємства для внутрішнього споживання.

Таким чином, визначення структури ресурсного потенціалу підприємства є необхідним етапом стратегічного аналізу та управління.

Список використаних джерел

1. Агужен Г.А. Стратегия предприятия в условиях реформирования экономики: реализация и проблемы / Г.А. Агужен // НАН Украины; Институт экономики промышленности. — Донецк, 1995. — с. 203.
2. Бланк И.А. Финансовая стратегия предприятия / И.А. Бланк // К. : Ника-Центр, 2006. — с.520.
3. Голдобина Н.Н. Управление запасами средств производства / Н. Н. Голдобина // Ленингр. фин.-экон. ин-т им. Н. А. Вознесенского. — Л. : Изд-во Ленингр. фин.-экон. ин-та, 1991. — с.71.
4. Гордеев О.И. Материальные ресурсы: воспроизводство и использование / О. И. Гордеев // Даг. фил. АН СССР, Отд. экономики. — Махачкала : Даг. кн. изд-во, 1986. — с. 229.
5. Дроботова Марина Владимировна. Управление материальными ресурсами промышленных предприятий: Дис... канд. экон. наук: 08.07.01 / Днепродзержинский гос. технический ун-т. — Днепродзержинск, 2000. —с.185.
6. Иванов М.І., Бреславцев О.В., Хижняк Л. Т., Левіна О. В., Михальська В. О. Ресурси підприємства: забезпечення і збереження / М.І. Иванов // НАН України; Інститут економіки промисловості. — Донецьк : ІЕП НАН України, 1999. — с. 92
7. Иванов Ю.Б., Тищенко А.Н., Дробитько Н.А., Абрамова О.С. Конкурентоспособность предприятия: оценка, диагностика, стратегия / Ю.Б. Иванов // X. : ХНЭУ, 2004. — с.255.
8. Леонтьев В.Е. Финансовые ресурсы организаций (предприятий) / В.Е. Леонтьев // Санкт-Петербургский гос. ун-т экономики и финансов. — СПб. : Издательство СПбГУЭФ, 2001. — с. 89.
9. Майданов А.Д. Управление материальными ресурсами /А.Д. Майданов // Московский гос. ун-т путей сообщения (МИИТ). Кафедра экономики и управления на транспорте. — М. : МИИТ, 2001. — с. 213.
10. Могилевич М.В. Планирование и управление ресурсами на транспорте в условиях рынка / М.В. Могилевич // К., 1996. — с.176.
11. Рабинович И. А. Экономика и управление материальными ресурсами в народном хозяйстве / И. А. Рабинович // Киев : Выща шк., 1988. — с. 422.
12. Семенов А.Г., Сропутова О.О., Перекрест Т.В., Линенко А.В. Финансова стратегія в управлінні підприємствами / А.Г. Семенов // Класичний приватний ун-т. — К. : КПУ, 2008. — с.188.

Стаття надійшла до редакції 22.08.2011 р.

ТОВ "ДКС Центр"